

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารของโรงเรียนเอกชนในระบบ
ประเภทสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร
PARTICIPATION IN THE EDUCATION OF THE EXECUTIVE COMMITTEE
OF THE PRIVATE SCHOOL SYSTEM IN HIGH SCHOOL

สุมิตรา ทองแสง

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารของโรงเรียนเอกชนในระบบ และเพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปี จักรยภูมิหลังกับระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารของโรงเรียนเอกชนในระบบ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้รับใบอนุญาต/ผู้จัดการ/ผู้อำนวยการ ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 165 ตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอ้างอิง ได้แก่ สถิติ t-test และ One - way ANOVA ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 55.15 เป็นเพศหญิง โดยร้อยละ 44.24 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาโท ร้อยละ 46.66 ส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นผู้ปกครอง ร้อยละ 34.54 และมีอาชีพนักธุรกิจ ร้อยละ 43.25

ในภาพรวมทั้ง 7 ด้าน พบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.42 เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า ด้านกำหนดวิสัยทัศน์/พันธกิจ/เป้าหมายของโรงเรียน ด้านหลักสูตรการสอน ด้านการจัดทำเกณฑ์/มาตรฐานต่างๆ ของโรงเรียน ด้านการจัดสรรงบประมาณและพัสดุ ด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ ด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชน และด้านพัฒนาและบริหารบุคลากร จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

ปี จักรยภูมิหลัง ด้านเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และอาชีพ มีระดับการมีส่วนร่วมใน ด้านกำหนดวิสัยทัศน์/พันธกิจ/เป้าหมายของโรงเรียน ด้านหลักสูตรการสอน ด้านการจัดทำเกณฑ์/มาตรฐานต่างๆ ของโรงเรียน ด้านการจัดสรรงบประมาณและพัสดุ ด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ ด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชน และด้านพัฒนาและบริหารบุคลากรไม่แตกต่างกัน

Abstract

This research aimed to study the level of participation in education of the executive committee of the private school system and to study the relationship between background and level of participation of the Executive Committee of the School private system. The 165 samples compose of licensee/manager/director/representative teachers/ representative experts. Questionnaires used as a tool to collect data and analyzed data using descriptive statistics: percentages, mean, standard deviation, t-test, and one-way ANOVA. Results showed that most respondents were female (55.15%) with 44.24 percent are between 41-50 years, of graduate education 46.66 percent, most government positions are 34.54 percent and 43.25 businessman.

Seven aspects as a whole showed that the levels of participation were at a high level ($\bar{X} = 3.42$) also found in the vision/mission/goals of the school, the curriculum, the preparation of criteria/standards of school, the budget and supplies. The management of the premises, the management of relationships with community, and the development and administrative personnel.

From hypothesis testing found that background factors: gender, age, educational background and career placement levels of participation in the vision/mission/goals of the school, the curriculum, the preparation of criteria/standards of school, the budget and supplies, the management of the premises, the management of relationships with community, and the development, and administrative personnel are not different.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 80 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้ 1) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกๆระดับและทุกระดับให้สอดคล้องกับความต้องการ

เปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมจัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายที่พัฒนาการศึกษาของชาติจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงสังคมของโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำหนึ่งถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข) ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพ การศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้มีการจัดการศึกษา โดยมีหลักการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมร่วมในการจัดการศึกษา มีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและผู้เรียนโดยระบุไว้ใน หมวด 1 มาตรา 8 (2) (หลังคมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9 การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้ คือ การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรมหาชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น หลักการดังกล่าวตรงกับแนวคิดหลักในการจัดการศึกษา เพื่อทุกคนทุกฝ่าย (Education For All) และทุกคนทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All For Education) อันเป็นหลักการพื้นฐานที่ได้รับการยอมรับทั่วโลก มาตรา 40 ระบุไว้เฉพาะ แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการสถานศึกษามีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นอย่างมาก เพราะคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นเสมือนผู้แทนท้องถิ่นที่เป็นกลไกเชื่อมโยงนโยบายของรัฐไปสู่ชุมชนที่ตั้งโรงเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่ความเป็นพลเมืองที่ดีเป็นพื้นฐานการศึกษาตลอดชีวิต เป็นพื้นฐานอาชีพศึกษาและเป็นพื้นฐานการศึกษาในระดับอุดมศึกษา (คู่มือการปฏิบัติงานตามคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. 2547)

ในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเป็นข้อกำหนดไว้ชัดเจนในสถานศึกษาเพื่อเป็นมาตรฐานและเป็นการประกันคุณภาพทางการศึกษาของสถานศึกษาเป็นสำคัญ ซึ่งในมาตรา 50 ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากรคณะกรรมการของสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจของสถานศึกษาตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษานั้น จึงได้กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษาอันนำไปสู่การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้น

ทั้งนี้ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 34(2) เฉพาะที่เป็นโรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล เมื่อมีการยุบเลิกสถานศึกษาตามวรรคหนึ่งให้ความเป็นนิติบุคคลสิ้นสุด มาตรา 38 บัญญัติไว้ว่า ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาและสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และ/หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งถือว่าเป็นการกำหนดไว้ชัดเจน แสดงให้เห็นว่าการจัดการศึกษาให้มีการกระจายอำนาจและมีคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษามากขึ้นปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ กำกับ ส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

จากเจตนารมณ์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในภาคประชาชนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในระดับต่าง ๆ ด้วยเหตุผลที่ว่าจัดการศึกษาที่มีคุณภาพจะต้องสอดคล้องกับการตอบสนองต่อชุมชน สังคม ผู้ปกครองรวมถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ และหลักการดังกล่าวกระทรวง ศึกษาธิการจึงได้ปรับปรุงพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 โดยได้จัดทำพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 และประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 125 เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2551 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไปเพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษาเอกชน

สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแล ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในระบบและนอกระบบให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 ซึ่งบัญญัติไว้ให้โรงเรียนเอกชนในระบบมีฐานะเป็นนิติบุคคลดำเนินการจัดการศึกษาเอกชนในรูปแบบคณะกรรมการและได้กำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ชัดเจน

โรงเรียนเอกชนตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 จัดเป็นประเภทในระบบและนอกระบบ ซึ่งมีรูปแบบการจัดการศึกษาแตกต่างกัน ทั้งที่จะต้องเป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการสำหรับโรงเรียนเอกชนในระบบจะแบ่งออกเป็น ประเภทสามัญศึกษา ประเภทอาชีวศึกษา และประเภทนานาชาติ

โรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทสามัญศึกษา เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ โดยกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดผลและประเมินผลซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน ที่สำคัญการจัดการศึกษาเอกชนมีการลงทุนในการดำเนินการกิจการโรงเรียน การปฏิบัติการงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนซึ่งเป็นการร่วมคิด ร่วมทำ ดูแล ส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของโรงเรียนที่เกิดประโยชน์สูงสุดแก่

ผู้เรียน มีรูปแบบการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของผู้ปกครอง ผู้เรียน ที่ต้องการได้รับการศึกษาในวิธีการที่หลากหลาย โรงเรียนมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

ในการบริหารจัดการในรูปแบบคณะกรรมการซึ่งมาจากบุคคลหลายฝ่ายในการทำงานย่อมเกิดผลดี เพราะการตัดสินใจย่อมได้รับการกลั่นกรองและสะท้อนปัญหาทุกแง่มุม มีความแตกต่างจากการบริหารในรูปแบบเดิมซึ่งอำนาจสูงสุดอยู่ที่ผู้รับใบอนุญาตหรือผู้ทำการแทนย่อมบริหารไปโดยถือผลประโยชน์สูงสุดของผู้รับใบอนุญาตเป็นหลักโดยมิได้คำนึงถึงปัญหาหรือผลกระทบอย่างอื่น ซึ่งในภาวะอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนจะเห็นได้ว่าเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ให้ดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารของโรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทสามัญศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข พัฒนาส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งจะมีผลต่อการบริหารจัดการศึกษาอันเป็นการกักขังของสถานศึกษาที่จะต้องสร้างเยาวชนที่ดีมีคุณภาพของประเทศชาติในอนาคตต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารของโรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภูมิหลังกับระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารของโรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทสามัญศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้รับใบอนุญาต/ผู้จัดการ/ผู้อำนวยการ ผู้แทนผู้ปกครองผู้แทนครู ผู้แทนทรงคุณวุฒิ ของโรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 73 โรงเรียน โรงเรียนละ 4 คน รวมทั้งสิ้น 292 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan, 1970; อ้างถึงใน กาญจนนา วัฒนายุ. 2544: 244) ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 165 คน การสุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้น ตอน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารของโรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร

ลักษณะแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารของโรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และอาชีพ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารของโรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์/พันธกิจ/เป้าหมาย/ด้านหลักสูตรการสอนด้านการจัดทำเกณฑ์ มาตรฐานต่าง ของโรงเรียน ด้าน การจัดสรรงบประมาณและพัสดุ ด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ ด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชน และด้านพัฒนาและบริหารบุคลากร จำนวน 30 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ ลิเคิร์ต (Likert) โดยเรียงลำดับจากการปฏิบัติงานในระดับน้อยที่สุด น้อยปานกลาง มาก มากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม ผู้วิจัยได้นำเสนอแบบสอบถามไปหาความเที่ยงตรงโดยเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ท่าน พิจารณาเพื่อให้ข้อเสนอแนะและแก้ไขปรับปรุง และนำไปทดลองใช้กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คนเพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่น ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 165 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 165 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งนำแบบสอบถามไปตรวจสอบความสมบูรณ์และนำมาวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความถี่ (f) การแจกแจงความถี่ (t-test) และค่าเอฟ (F-test) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง“การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารของโรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร” ได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับของวัตถุประสงค์ของการวิจัยและสมมติฐานการวิจัยดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 55.15 เป็นเพศหญิง โดยร้อยละ 44.24 มีอายุระหว่าง 44-50 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาโท ร้อยละ 46.66 ส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นผู้ปกครอง ร้อยละ 34.54 และมีอาชีพนักธุรกิจ ร้อยละ 43.25

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารของโรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมทั้ง 7 ด้าน พบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.42 เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า ด้านกำหนดวิสัยทัศน์/พันธกิจ/เป้าหมายของโรงเรียน ด้านหลักสูตรการสอน ด้านการจัดทำเกณฑ์/มาตรฐานต่างๆ ของโรงเรียนด้านการจัดสรรงบประมาณและพัสดุ ด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ ด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชน และด้านพัฒนาและบริหารบุคลากร จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และอาชีพ มีระดับการมีส่วนร่วมใน ด้านกำหนดวิสัยทัศน์/พันธกิจ/เป้าหมายของโรงเรียน ด้านหลักสูตรการสอน ด้านการจัดทำเกณฑ์/มาตรฐานต่างๆ ของโรงเรียน ด้านการจัดสรรงบประมาณและพัสดุ ด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ ด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชน และด้านพัฒนาและบริหารบุคลากร ไม่แตกต่างกัน คือ ปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารของโรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง“การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารของโรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร” สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารของโรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่ามีระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมทั้ง 7 ด้านในระดับมาก โดยมีด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชน มีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ ด้านหลักสูตรการสอน ด้านการจัดทำเกณฑ์/มาตรฐานต่างๆ ของโรงเรียน ด้านกำหนดวิสัยทัศน์/พันธกิจ/เป้าหมายของโรงเรียนด้านพัฒนาและบริหารบุคลากร และด้านการจัดสรรงบประมาณและพัสดุ ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของสิสสันท์ ทวีญวงษ์ (2541) ได้วิจัยเรื่องการบริหารโดยให้บุคลากรมีส่วนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่าสภาพปัจจุบันการบริหารโดยให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา 6 ด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะ งานอาคารสถานที่ และงานธุรการ การเงิน และพัสดุ ส่วนปัญหาการบริหารโดยให้บุคลากรมีส่วนร่วมในด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอน และด้านการดำเนินการ พบว่า มีปัญหาในระดับน้อย ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าการบริหารโดยให้บุคลากรมีส่วนร่วมมีความเหมาะสมมากและเสนอแนะว่าควรให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการเป็นอันดับแรก กิจกรรมการบริหารที่ควรให้บุคลากรมีส่วนร่วม คือ การวางแผนคุณลักษณะของครูผู้สอนที่เอื้อต่อการบริหารโดยบุคลากรที่เข้าร่วม คือ มีความรู้ ประสบการณ์ วิชิตำเนินงาน ที่จะทำให้บุคลากรมีส่วนร่วม คือการสร้างแรงจูงใจ

2. ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารของโรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และอาชีพ มีระดับการมีส่วนร่วม ในด้านกำหนดวิสัยทัศน์/พันธกิจ/เป้าหมายของโรงเรียน ด้านหลักสูตรการสอน ด้านการจัดทำเกณฑ์/มาตรฐานต่างๆ ของโรงเรียน ด้านการจัดสรรงบประมาณและพัสดุ ด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ ด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชน และด้านพัฒนาและบริหารบุคลากร ไม่แตกต่างกัน คือ ปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารของโรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูลเลอร์ (Schuler, 1990: 2595 - A; อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2537: 185) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษาในมหาวิทยาลัยมินนิโซตาสหรัฐอเมริกาโดยศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นหลักในการในแนวทางการบริหารแบบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในรูปแบบคณะกรรมการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารได้มากที่สุดการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพจะต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจในการวางแผนการดำเนินงานการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานและจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนวัฒนธรรมนั้นๆ ปัจจัยที่สนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมมีทั้งปัจจัยที่มาจากผู้บริหารบุคลากร และชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารของโรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก ซึ่งหากปรับปรุงการมีส่วนร่วมอีกเพียงเล็กน้อยก็สามารถทำให้โรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีระดับการมีส่วนร่วมที่ดียิ่งขึ้น โดยจะขอเสนอแนะการพิจารณาปรับปรุงในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านกำหนดวิสัยทัศน์ /พันธกิจ/เป้าหมายของโรงเรียน ด้านที่ได้รับส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ กำหนดนโยบายของโรงเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานและปฏิบัติงานของบุคลากรภายในโรงเรียน จึงควรปรับปรุงโดยให้คณะกรรมการบริหารงานของโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายเป็นทิศทางการทำงานให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดตรงตามวัตถุประสงค์
2. ด้านหลักสูตรการสอน ด้านที่ได้รับส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ แสดงความคิดเห็นเพื่อการพัฒนาหลักสูตรให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จึงควรที่จะแสดงความคิดเห็นให้มากขึ้นเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน โดยให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการดำรงชีวิตที่ดีสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้จริงตามสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม
3. ด้านการจัดทำเกณฑ์/มาตรฐานต่างๆ ของโรงเรียน ด้านที่ได้รับส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ เข้าร่วมประชุมในการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาระดับโรงเรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ทุกฝ่ายควรเข้ามามีส่วนร่วมและพิจารณาในการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการศึกษามากขึ้น เพื่อให้ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของชาติที่กำหนดไว้และมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคม
4. ด้านการจัดสรรงบประมาณและพัสดุ ด้านที่ได้รับส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ มีส่วนร่วมในการจัดซื้อ จัดจ้าง ในการบริหารจัดการงบประมาณให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดอย่างเป็นระบบและโปร่งใส ควรให้ฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นและควรมีการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง รวมทั้งงบประมาณและพัสดุต่างๆ เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณ การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่คุ้มค่า เกิดความโปร่งใสและเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้
5. ด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ ด้านที่ได้รับส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ กำหนดให้มีการดูแลและบำรุงรักษาอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ของโรงเรียน ควรมีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่กำกับดูแลประจำในแต่ละส่วนและมีการกำหนดให้ชัดเจนให้มากขึ้นกว่าเดิม เพื่อให้มีหน้าที่รักษาอาคาร สถานที่อยู่ตลอดเวลาเกิดความมั่นคง สะอาด สวยงาม สามารถใช้งานได้อย่างคุ้มค่ามีคุณภาพไม่เกิดการชำรุดเสียหาย รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ต่างๆ ของโรงเรียน ควรอยู่ในสภาพที่สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา
6. ด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านที่ได้รับส่วนร่วมน้อยที่สุดคือแสดงความคิดเห็นในการระดมทรัพยากรเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาด้านการศึกษา เห็นควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นในการระดมทรัพยากรมาใช้เพื่อพัฒนาการศึกษาเพิ่มมากขึ้นเพราะผู้แทนชุมชนจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในภูมิปัญญาท้องถิ่นแท้จริง และควรเชิญเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้แก่นักเรียนถือว่าเป็นประโยชน์สูงสุดในการศึกษา
7. ด้านพัฒนาและบริหารบุคลากร ด้านที่ได้รับส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ประชาสัมพันธ์เผยแพร่เกียรติประวัติของบุคลากรดีเด่นในสถานศึกษาต่อชุมชนและสังคม ควรมีการเผยแพร่เกียรติประวัติของบุคลากรดีเด่นในสถานศึกษาให้ชุมชนและสังคมได้รับทราบว่าเป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพ มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถสูงเป็นการสร้างความศรัทธาเชื่อมั่นให้สถานศึกษา และที่สำคัญเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรของสถานศึกษาเป็นการเติมพลังที่จะให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองให้มากขึ้น เพื่อที่จะเป็นบุคลากรดีเด่นของสถานศึกษาในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไปในเรื่องความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการศึกษาด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเป็นเยาวชนที่ดีมีคุณภาพและนำความรู้ไปพัฒนาประเทศชาติในอนาคต

บรรณานุกรม

- กนกอร ยศไพบุลย์; และคณะ.(2544). การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วารสารคณะศึกษาศาสตร์. 5(8), 12-15.
- กรรณิกา ชมดี. (2524). การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ศึกษาเฉพาะกรณีศึกษาโครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี.วิทยานิพนธ์ สจ.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพมหานคร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: อรุณสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550. กรุงเทพมหานคร: สกสค. ลาดพร้าว.

กฤษ เพิ่มทับบจิตต์. (2550). วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพมหานคร: สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กาญจนา วัฒนาญ. (2544). การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนกรุงเทพฯ: มปท.

กิตติโชต ห้อยยี่งู. (2527). การมีส่วนร่วมของชุมชนในโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อพัฒนาชนบทวิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถ่ายเอกสาร.

ณัฏฐา วุฒิกมลกรัษ. (2526). ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงสร้างฐานในชุมชนบท: ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการได้รับรางวัลดีเด่น ตำบลคูยพยอม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชญญา อภิบาลกุล. (2545). การศึกษารูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารและการจัดการศึกษาภายใต้โครงสร้างการกระจายอำนาจบริหารการศึกษา: กรณีศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาพัฒนศาสตร์. ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ชูชาติ พวงสมจิตร์. (2540). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ด. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถ่ายเอกสาร.

เถกิงศักดิ์พัฒนา (2514). การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการศึกษาประชาบาล.

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. (2527). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ศึกษา นโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.

นริวรรณ พรหมขุม; และคณะ. (2537). ผลงานการวิจัยของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในการมีส่วนร่วมของกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนในโครงการ ศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตยากจน จังหวัดขอนแก่น. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

นิภา วรณรักษ์. (2541). การดำเนินงานของคณะกรรมการโรงเรียนตามแนวทางปฏิรูปสถานศึกษา: ศึกษากรณีโรงเรียนปฏิรูปการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นรินทร์ จงวุฒิตถ์. (2527). วิทยานิพนธ์ ร.ป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

บัญญัติ แก้วส่อง. (2531). รูปแบบทางสังคมจิตวิทยาสำหรับสำหรับอธิบายการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในกระบวนการพัฒนา. วิทยานิพนธ์ ค.ศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

บุญเชิด สุขอภิรมย์. (2541). บทบาทของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนกับการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ศ.ม. (บริหารการศึกษา). นนทบุรี: มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช ถ่ายเอกสาร.

ไพรัตน์ เดชระรินทร์. (ม.ป.ป.). หลักการและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องในชนบทไทย การผันแปรในธนาคารหลังการพัฒนากรุงเทพฯ: พี. เจ. ลิฟวิ่ง.

มัช สุขเยี่ยม. (2535). รูปแบบการวางแผนพัฒนาการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์ ค.ศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2541). การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). นนทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ถ่ายเอกสาร.

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2534). การพัฒนาชุมชนจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: บางกอกบล็อก.

รุ่ง แก้วแดง. (2536). แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลและประสิทธิภาพองค์การในประมวลสาระชุด วิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 11. นนทบุรี: มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช.

รุ่ง แก้วแดง; และ ชัยณรงค์สุวรรณสาร. (2544). แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลและประสิทธิภาพองค์การ ในประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษาหน่วยที่ 11. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ลือชัย ศรีเงินยวง และ ผาสุก อเนกานิช. (2526). เอกสารประกอบการเสวนาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน: ยุทธศาสตร์ใหม่ของการพัฒนา (สาธารณสุข) ชนบทของกลุ่มสังคมศาสตร์สาธารณสุข. กรุงเทพมหานคร: ยูไนเต็ดโปรดักชั่น.

- วิชชุลดดา สิงโต. (2531). การมีส่วนร่วมของชุมชนในศูนย์เลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน พิทักษ์ชุมชนวัดอมรทวาริการามวิทยานิพนธ์ ศษ. ม. (สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา). กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ผ่านเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2548). พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547. กรุงเทพมหานคร: อรุณสภาลาดพร้าว.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2537). “ปัญหาและแนวโน้มเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษา” ในประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาปัญหาและแนวโน้มทางการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 7. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545). สังคมได้อะไร...จากการปฏิรูปการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ และคณะ. (2541). การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- อรุณ รักธรรม. (2536). ทฤษฎีองค์การ ในประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 2. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อำนาจ อนันตชัย. (2526). การพัฒนาชนบท. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อุตร พูนสวัสดิ์. (2544). การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2542). การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management). กรุงเทพฯ: อรุณสภาลาดพร้าว.
- Cambell, Roald F.; & Ramseyer, John A (1955). **The Dynamics of School Community Relationships**. New York: Allyn and Bacon.
- Cohen, J. M.; & Uphoff. (1977). **Rural Development Participation: Concept and Measures for Project Desing Implementation and Evaluation**. London: Rural Development Center: Cornell.
- Peterson-del Mar, David. (1994). **School-Site Councils**. Available: [http://ericir.syr.edu/plweb-cgi/obtain.pl](http://ericir.syr.edu/plweb/cgi/obtain.pl).
- Reeder, W. (1973). **Beliefs, Disbelief's and Social Action Department of Rural Sociology Bulletin**. New York: University of Missouri.
- Smith, David; & Ross, Valerie. (1973). **Enchancing Citizen Participation**. Toronto: Intermate.
- Sumption, Merle R.; & Engstrom, Yvonne. (1966). **School-Community Relation**. New York: McGraw – Hill.